

Slovní zásoba a význam slova - pracovní list č.3

1. Pracuj s učebnicí s.16 a doplň informace o slovnících:

Typy slovníků:

a) - z českého jazyka do cizího a naopak

b) - podávají výklad významu slova

c) - zaměřené na určitou oblast

Co znamená zkratka SSČ?

2. Z kterých jazyků byla přejata tato slova?

drama, impresionismus, soustava, dimenze,

technika, manšestr, prestiž, forte,

kaolín, sprej

3. Vyznačte v textu barevně odborné názvy:

Bude v budoucnu Měsíc zásobovat Zemi energií?

Myšlenka, že by se Měsíc mohl stát budoucím zdrojem nerostného bohatství, není nijak nová. Americký institut planetární geologie představil nedávno na konferenci o Měsíci teorii, podle níž by se v budoucnu mohlo na tomto satelitu Země těžit z měsíčního prachu tříatomové hélíum, které by se v následné chemické reakci bylo schopné zásobovat energii rozsáhlé oblasti naší planety. Fosilní paliva budou dříve nebo později na Zemi kompletně vytěžena, a tak se vědci již nyní zabývají nejrůznějšími alternativami, jak za pár desetiletí nahradit tyto nejobvyklejší zdroje energie. Jedna z nich zazněla na konferenci o zkoumání Měsíce v indickém městě Udajpúru. Představitel amerického institutu planetární geologie představil myšlenku, že by se dalo z měsíčního prachu (na prach rozdrčených hornin na povrchu Měsíce) získávat tříatomové hélíum - plyn, který může v reakci s deuteriem (izotopem vodíku) vytvořit velké množství energie.

Pětadvacet tun tohoto helia by postačovalo na zásobení Spojených států elektřinou na celý rok. Problémem však stále zůstává způsob dopravy na Zemi a také fakt, že helium se dá z měsíčních hornin získat až po zahřátí horniny na 800 stupňů Celsia a jedna tuna tohoto plynu se navíc dá získat teprve z 200 milionů tun měsíční půdy.

4. Doplňte i/y, vypište termíny a rozhodněte, do kterých vědních oborů byste je zařadili:

Dodnes zůstává záhadou, proč si australští pelikáni vybrali ke hnízdění nejteplejší a nejsušší místo na kontinentu a jak poznal___, kdy se k němu vydat.

V 19. století vařil___ maorské ženy jídlo v horkém prameni.

Rostliny, které se uchytil___ na promrzlé půdě severních svahů pohoří Aljašky, musejí umět přežít chlad, vítr i nedostatek srážek. Rostou navíc v trsech, aby si lépe udržel___ teplo.

Čluny si na své strhující plavběrazil___ cestu peřejemi Colorada.

5. Pomíchaly se nám tu termíny z různých oborů. Roztříd'te je a nadepište nadřazeným pojmem.

modem, dělení, dvojklik, kino, kniha, kompars, disketa, metafora, mikrofon, mocnina, monitor, playback, povídka, premiéra, reproduktor, režisér, role, román, rovnice, software, spisovatel, syntetizér, vokály, vzorec, zlomek

počítače				

6. A na závěr celé kapitoly o slovní zásobě a významu slov vypracuj následující kvíz:

I. Mluvnický význam slova vysvětluje:

- a) co slovo znamená
- b) jeho mluvnické kategorie

II. Metafora je přenášení významu na základě:

- a) vnitřní souvislosti
- b) podobné výslovnosti
- c) podobnosti

III. Ve větě - *Olympijské medailisty vítala celá republika* - je:

- a) metonymie
- b) metafora
- c) historismus

IV. Homonyma jsou:

- a) slova stejně znějící, ale mající významy, které spolu nesouvisí
- b) slova opačného významu
- c) slova, která se stejně píší, ale jinak čtou

V. Zastaralé pojmy, které se dnes objevují, např. v literatuře, jsou:

- a) historismy
- b) archaismy
- c) neologismy

VI. Termíny jsou slova:

- a) odborná
- b) přesná

VII. Nová slova tvoříme:

- a) odvozováním, spojováním
- b) skládáním, skloňováním, přejímáním
- c) odvozováním, skládáním, zkracováním

VIII. Slova mnohoznačná:

- a) mají více významů, které spolu nesouvisí
- b) mají více než 2 významy
- c) mají více významů přenesených metaforou

IX. Sousloví je:

- a) ustálené spojení slov
- b) slovo odborné
- c) ustálené rčení

X. *Kadeřnice mi ve vlasech udělala zuby*:

- a) ve větě je metafora
- b) ve větě je metonymie
- c) všechna slova ve větě mají jeden význam